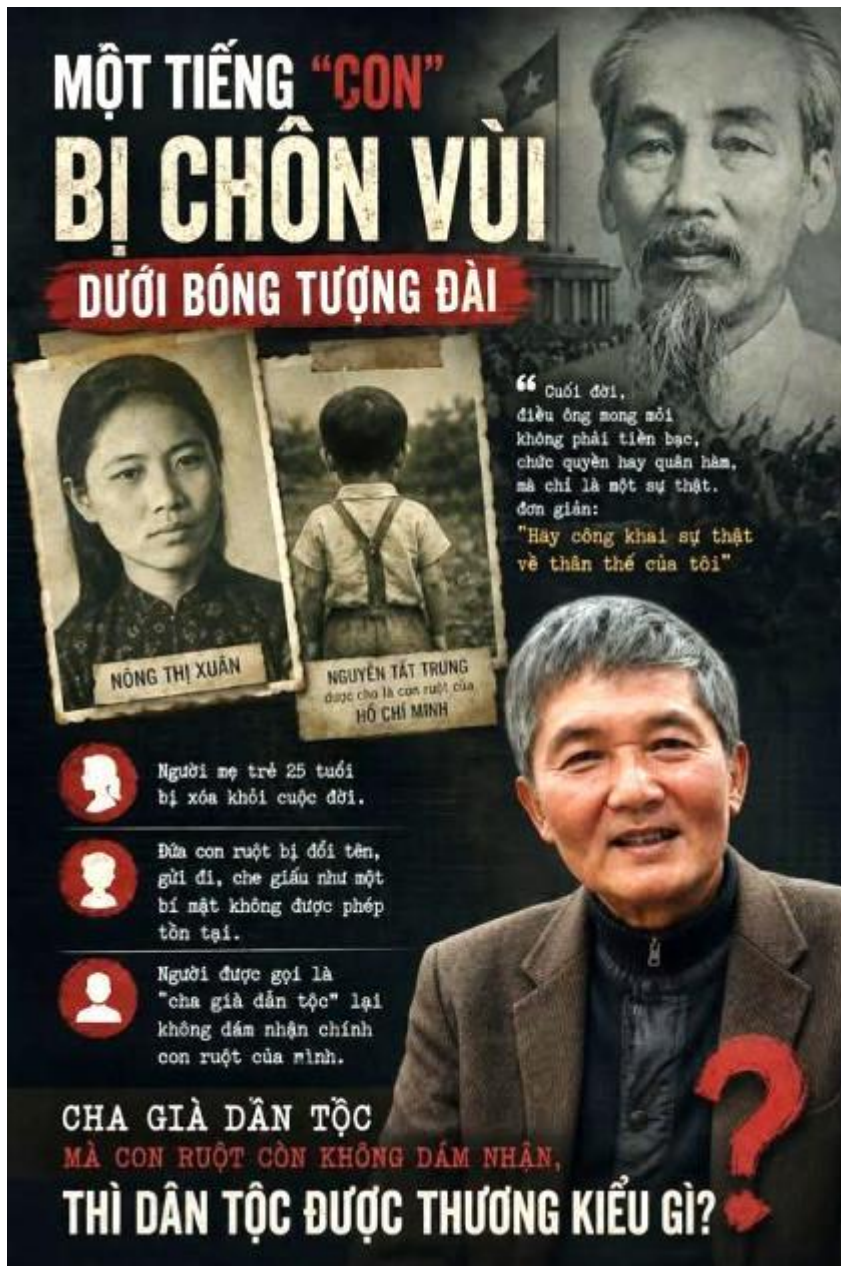

Một Tiếng “Con” Bị Chôn Vùi Dưới Bóng Tượng Đài

Nguyễn Thanh Phong

Con ruột của người được gọi là “cha già dân tộc” vừa qua đời ở tuổi 70. Nhưng điều trở trêu và cay đắng nhất là: cả một đời người ấy, điều ông mong mỏi không phải vinh hoa, chức quyền, tiền bạc hay quân hàm. Điều ông mong chỉ là một sự thật rất nhỏ, rất người, rất căn bản: được gọi đúng một tiếng — ****con****.

Theo câu chuyện đã được nhiều nguồn ngoài luồng nhắc lại trong nhiều năm, ông **Nguyễn Tất Trung được cho là con của Hồ Chí Minh và bà Nông Thị Xuân**, một phụ nữ trẻ người miền núi, từng được đưa về phục vụ trong hệ thống quanh Phủ Chủ tịch. Nếu câu chuyện ấy là sự thật, thì đây không chỉ là một chuyện tình bị giấu kín. Đây là **bi kịch của một con người bị xóa tên khỏi lịch sử để bảo vệ một huyền thoại chính trị**.

Một người mẹ trẻ, mới ngoài hai mươi tuổi, bước vào vòng xoáy quyền lực mà mình không có khả năng tự vệ. Một đứa trẻ sinh ra không được sống như một đứa trẻ bình thường. Một thân phận bị đổi tên, gửi đi, che giấu, né tránh, như thể sự tồn tại của nó là một lỗi kỹ thuật trong bản tuyên truyền về “lãnh tụ đạo đức sáng ngời”.

Cay đắng nằm ở chỗ đó. Người ta có thể dựng tượng, viết sách, treo khẩu hiệu, bắt học sinh học thuộc từng lời dạy. Người ta có thể gọi một lãnh tụ là “cha già dân tộc” suốt mấy thế hệ. **Nhưng nếu ngay cả một đứa con ruột — máu mủ của chính mình — cũng không được công khai thừa nhận, thì chữ “cha” ấy**

còn lại bao nhiêu phần sự thật?

- Làm cha không phải là đứng trên lễ đài để nhận hoa.
- Làm cha không phải là để hàng triệu người gọi mình bằng danh xưng thiêng liêng.
- **Làm cha trước hết là dám nhận trách nhiệm với sinh mạng do chính mình tạo ra.**

Một người đàn ông bình thường, dù nghèo, dù thất học, dù không có quyền lực, vẫn biết rằng đứa con cần một danh phận. Nó cần biết mình từ đâu đến. Nó cần một người cha không quay mặt đi khi sự thật trở nên bất tiện. Nhưng **trong một chế độ toàn trị, sự thật không được đối xử như sự thật**. Sự thật bị đo bằng lợi ích chính trị. Con người bị đo bằng giá trị tuyên truyền. Một người mẹ có thể bị xóa khỏi ký ức công cộng. Một đứa con có thể bị biến thành cái bóng. Một đời người có thể bị đặt sau nhu cầu giữ cho tượng đài luôn trắng sạch, luôn “vĩ đại”, luôn không tì vết.

Đó là bi kịch lớn hơn cả bi kịch gia đình. Đó là **bi kịch của một xã hội bị buộc phải yêu một hình tượng hơn yêu con người thật**. Người ta không được phép nhìn lãnh tụ như một con người có dục vọng, sai lầm,

trách nhiệm và hệ quả. Người ta phải nhìn ông như một thánh nhân thế tục. Và để bảo vệ thứ “thánh nhân” ấy, người thật phải biến mất.

Bà Nông Thị Xuân, nếu đúng như các lời kể, không chỉ là một phụ nữ bị phụ bạc. Bà là biểu tượng cho những **thân phận nhỏ bé bị nghiền nát dưới bánh xe quyền lực**. Bà không có diễn đàn để tự biện hộ. Không có báo chí độc lập để đặt câu hỏi. Không có tòa án công minh để bảo vệ. Không có lịch sử chính thức để ghi nhận. Bà chỉ còn lại trong những lời kể rời rạc, trong những ký ức bị truy đuổi, trong những câu chuyện bị xem là “nhạy cảm”.

Còn **Nguyễn Tất Trung**, nếu đúng là người con bị che giấu ấy, thì số phận của ông là một bản cáo trạng lặng lẽ. Ông không cần ngai vàng. Không cần đặc quyền. Không cần được đưa vào sách giáo khoa. Ông chỉ cần điều mà bất cứ đứa trẻ nào sinh ra trên đời cũng có quyền được biết: ****tôi là con của ai?***

Một đời người đi qua, cuối cùng vẫn chỉ còn một câu hỏi: tại sao sự thật đơn giản ấy lại đáng sợ đến vậy? **Nếu Hồ Chí Minh thật sự là “cha già dân tộc”, thì tại sao một người con lại phải sống trong bóng tối?** Nếu ông là biểu tượng đạo đức tuyệt đối, thì tại sao lịch sử lại phải bị khóa miệng trước những câu hỏi về đời tư, trách nhiệm và nhân phẩm? Nếu chế độ tin vào sự trong sạch của lãnh tụ, tại sao không mở hồ sơ, công khai tài liệu, cho hậu thế đối diện với sự thật?

Vì sự thật, một khi được nói ra, có thể làm nứt tượng đài. Mà tượng đài trong chế độ toàn trị không được xây bằng đá. Nó được **xây bằng kiểm duyệt, sợ hãi, im lặng và những câu chuyện bị cấm kể**. Nó đứng được không phải vì nó vững chắc, mà vì người ta bị bắt phải quỳ xuống nhìn lên.

Cái chết của một người đàn ông 71 tuổi, vì vậy, không chỉ là sự khép lại của một đời người. Nó mở lại một câu hỏi lớn hơn: **một dân tộc có thể trưởng thành không, nếu lịch sử của nó vẫn bị viết bằng những khoảng trắng bắt buộc?**

Không ai đòi lịch sử phải hoàn hảo. Không lãnh tụ nào là thiên thần. Nhưng một xã hội văn minh phải có can đảm gọi sự thật bằng đúng tên của nó. Sai thì nói sai. Có thì nói có. Con thì phải được gọi là con. Người mẹ thì phải được trả lại nhân phẩm. Người chết thì phải được trả lại tiếng nói. Và dân tộc thì phải được trả lại quyền biết sự thật.

- Bởi một dân tộc không thể sống mãi bằng huyền thoại.
- Một thế hệ không thể trưởng thành bằng sự che giấu.
- Và một tượng đài, dù được sơn son thếp vàng đến đâu, cũng không thể thay thế cho lương tâm.

Câu hỏi cuối cùng vẫn còn đó, lạnh và đau:

Một người được gọi là “cha già dân tộc” mà **ngay cả con ruột còn không dám nhận**, thì dân tộc ấy đã được thương bằng tình thương nào — hay chỉ được dùng như phòng nền cho một huyền thoại chính trị?

Nguyễn Thanh Phong